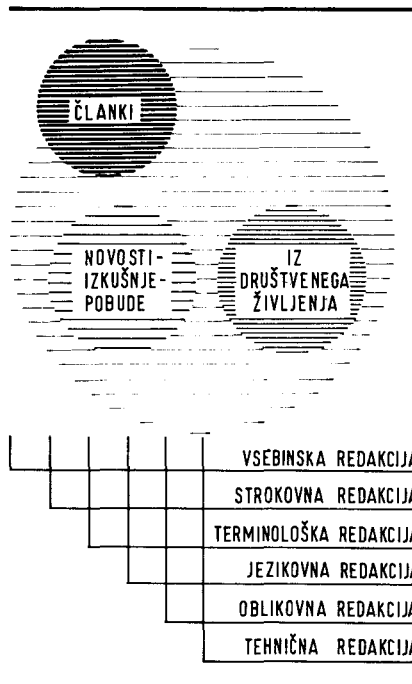


DVAJSET LET ZDRAVSTVENEGA OBZORNIKA

Jubileji so priložnosti, ko se ozremo nazaj, ocenjujemo doseženo in načrtujemo nove naloge. Zdravstveni obzornik, strokovno glasilo medicinskih sester Slovenije, letos že dvajseto leto uresničuje svojo vsebinsko zasnovo:

- seznanja medicinske sestre, zdravstvene tehnike in druge zdravstvene delavce z delom, razvojem, problemi in uspehi na področju zdravstvene nege, s pomembnejšimi novostmi s področja medicine, biomedicine in družboslovja,



- povezuje zdravstvene delavce na področju zdravstvene nege in dokumentira njihovo strokovno, društveno in družbeno dejavnost,
- pomembno prispeva k vzgoji, izobraževanju in neprekinjenemu strokovnemu izpopolnjevanju navedenih zdravstvenih delavcev,
- razvija sistematično in metodično proučevanje področja zdravstvene nege ter oblikuje trajne dokumente s tega področja.

Vsebinska zasnova in razvoj glasila

Po nekajletni prekinitvi, ko medicinske sestre niso imele svojega strokovnega glasila, je leta 1967 izšla prva številka Zdravstvenega obzornika. Glasilo je prvi dve leti (1967-1968) izhajalo v treh, kasneje (1969-1977) v štirih, od leta 1978 dalje pa v šestih številkah na leto. Izdajateljci glasila so do leta 1974 bili Zveza društev

medicinskih sester Slovenije, Društvo otroških sester ter Društvo fizioterapevtov in delovnih terapevtov v Ljubljani, od leta 1974 dalje pa glasilo izdaja samo Zveza društev medicinskih sester Slovenije. Zdravstveni obzornik je bil v začetku nekaj let instruktivno informativno glasilo za medicinske sestre, fizioterapevte in delovne terapevte, po letu 1974 pa je dobil vlogo in oznako informativnega, strokovnega in poklicnega glasila slovenskih medicinskih sester. Od leta 1977 dalje je Zdravstveni obzornik strokovno glasilo medicinskih sester Slovenije, kar je navedeno tudi na naslovni strani. Od letos dalje ima oznako strokovnega glasila Zveze društev medicinskih sester Slovenije, navedena pa je na notranji strani ovitka.

Vsebinsko zasnovano glasilo, njeno dopolnjevanje in spreminjanje ponazarjajo stalne rubrike, ki v prvem delu vsebujejo strokovne članke, v drugem delu pa aktualne novice in pobude, dogodke in zanimivosti iz življenja in dela medicinskih sester in drugih zdravstvenih delavcev.

Prvi letniki glasila (1967–1969) so imeli naslednje rubrike: Članki, Mejniki našega zdravstva, Zgodovinski portreti, Organizacija zdravstvene službe, Iz društvenega življenja, Osebne vesti, Beležke ob knjigah in Zanimivosti. Drugi letnik (1968) je dobil novo naslovno stran (prva sprememba), ki jo je oblikoval arhitekt Mitja Omersa, tretji letnik (1969) pa še rubriko Novosti – izkušnje – pobude.

Od četrtega do desetega letnika (1970–1976) se je glasilo le malo spremenilo. Posamezne rubrike so bile opuščene, nekaj pa je bilo uvedenih le občasno: Članki, Leposlovje, Spomini iz NOV, Novosti – izkušnje – pobude, Organizacija zdravstvene službe, Iz društvenega življenja, Osebne vesti, Beležke ob knjigah in Zanimivosti.

Ob 10-letnici izhajanja (1976) je glasilo imelo skoraj 6000 naročnikov. Postalo je obvezno študijsko gradivo za dijake in študente zdravstvenih šol, učni pripomoček za strokovne izpite ter gradivo za strokovno izpopolnjevanje. Dve tretjini glasila so zavzemali strokovni članki, tretjina pa je bila namenjena društvenim rubrikam. Precej se je razširil tudi krog sodelavcev – zdravnikov in še posebej medicinskih sester s čedalje bolj kvalitetnimi članki in drugimi prispevki.

Od enajstega do štirinajstega letnika (1977–1980) se je število rubrik zmanjšalo, nekoliko pa se je spremenilo tudi njihovo zaporedje: Članki, Osebne vesti, Novosti – izkušnje – pobude, Organizacija zdravstvene službe, Iz društvenega življenja, Beležke ob knjigah in Zanimivosti. Enajsti letnik (1977) je dobil novo naslovno stran (druga sprememba), ki jo je ob 10-letnici izhajanja ponovno oblikoval arhitekt Mitja Omersa. Članki v prvem delu glasila so dobili povzetek (od leta 1981 dalje izvleček) v slovenskem in angleškem jeziku, stalno obliko in bibliografsko navedeno literaturo. Od trinajstega letnika (1979) dalje imajo članki oznako univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), glasilo je dobilo slovensko in angleško kazalo, oznako UDK in letno kazalo.

Od petnajstega do dvajsetega letnika (1981–1986) ima glasilo ustaljeno notranjo ureditev, vsebinsko pa je razdeljeno na tri dele: Članki, Novosti – izkušnje – pobude z rubrikami: Razvojno-raziskovalno delo, Strokovno izpopolnjevanje, Organizacija dela in Koledar strokovnih srečanj (od 1983 dalje) in Iz društvenega življenja z rubrikami: Poročila o delu, Strokovna srečanja, Iz urada Mednarodne zveze medicinskih sester (to rubriko smo leta 1980 opustili), Osebne vesti, Beležke ob knjigah, Iz Biomedicine Slovenice (rubrika je bila uvedena v letih 1981–1984), Zanimivosti, Slikovno sporočilo (od leta 1981 dalje) in Sporočilo.

Glasilu svoje temeljne naravnosti ni spremenilo, kaže pa se postopno prehajanje od kronikalnega beleženja dogodkov k prečiščenemu strokovnemu in vsebinskemu konceptu. Za obdobje od petnajstega letnika (1981) dalje je značilno večje število kvalitetnih člankov medicinskih sester. Številne so ob študiju na II. stopnji pripravile za objavo svoje seminarske in diplomske naloge, v katerih obravnavajo različne vidike zdravstvene nege, socialno-medicinsko problematiko ter strokovno dejavnost medicinskih sester. Pomemben vir člankov in prispevkov za stalne rubrike so tudi številni seminarji strokovnih sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

Publikacija je posebni odtis šeste številke 17. letnika Zdravstvenega obzornika. Ima 120 strani, izšla pa je zadnje dni leta 1983. Nastala je kot sad skupnih prizadevanj Društva hemofilikov Slovenije in Zveze društev medicinskih sester Slovenije. V njej so zbrane vse pomembnejše informacije o hemofiliji, o kateri bi morali biti poleg zdravnikov poučeni vsi zdravstveni delavci, najnovejša gradiva in stališča Svetovne zveze za hemofilijo ter objavlja model za izobraževanje hemofilikov in njihovih svojcev.

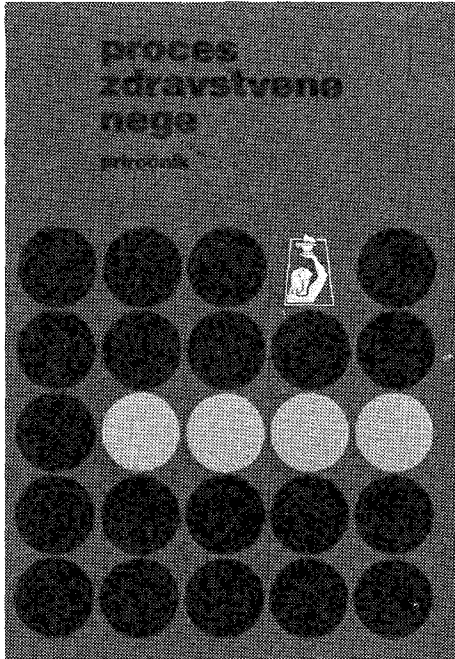
Publikacija je učilo, ki ga uporabljajo medicinske sestre in zdravniki pri poučevanju hemofilikov in njihovih svojcev o bolezni in življenju z njo, hkrati pa je tudi učbenik na tečaju usposabljanja hemofilikov za samoterapijo. To je prva tovrstna publikacija v Jugoslaviji, prek Zdravstvenega obzornika pa se je s sodobnim načinom zdravljenja hemofilije seznanilo vsaj 8000 zdravstvenih delavcev. Barvna priloga Ilustrirani vodič po hemofiliji je sestavni del izobraževalnega kompleta Živeti s hemofilijo, ki ga je izdal Pododbor medicinskih sester Svetovne zveze za hemofilijo leta 1983. Uredila sta jo Jože Faganel in Janez Strajnar, barvni ovitek pa je oblikoval Lucijan Bratuž. Uredila sta jo Jože Faganel in Janez Strajnar, barvni ovitek pa je oblikoval Lucijan Bratuž.



Število prispelih člankov in drugih prispevkov za objavo je bilo v posameznih letih zelo različno, med avtorji pa je v zadnjih treh letih čedalje več medicinskih sester. V posameznih številkah glasila občasno že prevladujejo članki s področja zdravstvene nege.

Pri izbiri člankov za objavo daje uredništvo prednost člankom, ki obravnavajo področje zdravstvene nege, tistim, ki jih napišejo medicinske sestre, ter člankom, ki obravnavajo različna medicinska in druga področja in so tudi metodično dobro zasnovani, predvsem glede načina razkrivanja in opredeljevanja problema, prikazovanja in razpravljanja o rezultatih obravnave, opreme članka itd. Uredništvo sodeluje pri opredeljevanju in usklajevanju delovnih programov strokovnih sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije, spodbuja usmerjeno in sistematično obravnavo zdravstvene nege, zavzema se za boljše sodelovanje dopisnikov društev in sekcij za Zdravstveni obzornik ter opozarja na dokumentarno vrednost strokovnega glasila (vsebina in uporabnost strokovnih informacij, zapis kot rezultat dela in

sredstvo za njegovo vrednotenje, dokumentiranje dogovorjenega strokovnega izrazja, teoretično in praktično spoznavanje metode procesa zdravstvene nege itd.). Uredništvo v zadnjih nekaj letih več časa namenja tudi individualnemu delu z avtorji pri zasnovi člankov in pri usklajevanju strokovnih, terminoloških in jezikovnih popravkov. Nikoli ni bil namen uredništva, da bi zavračali prispevke, ki po vsebini in obliki ne ustrezajo povsem zahtevam glasila, temveč da bi jih izboljšali na raven, primerno za objavo v Zdravstvenem obzorniku. Zato je delo uredništva pogosto zahtevno, zamudno in vedno zelo odgovorno.



Zveza društev medicinskih sester Slovenije je marca 1984 izdala prevod priročnika iz mednarodne študije Regionalnega urada SZO za Evropo v slovenskem jeziku (3000 izvodov), za seminarje Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije pa marca 1986 še v srbskohrvaškem jeziku.

Priročnik je temeljno gradivo za teoretično in praktično spoznavanje in uvajanje metode procesa zdravstvene nege pri nas. Pomeni prelomnico v dosedanjem obravnavanju zdravih in bolnih varovancev. Metoda pojasnjuje sistem značilnih ukrepov in posegov v zdravstveni negi, ki so namenjeni zdravju posameznika, družine in družbene skupnosti; sistematično delo upošteva individualne posebnosti potreb varovancev, zato pri obravnavi oziroma zdravljenju aktivno sodelujejo; kritično presojanje in odločanje o načinu, obsegu in trajanju zdravstvene nege pa poteka na podlagi dokumentiranih dejstev, ki se lahko preverjajo.

Priročnik je uredil Janez Strajnar, barvno naslovno stran pa je oblikoval Nedžad Žujo – štiriindvajset krogov simbolizira čas (neprekinjeno delo medicinskih sester), v katerega je »ujeto« znanje (izstopajoči štirje krogi pomenijo temeljna znanja iz procesa zdravstvene nege).

Sistematična obravnava posameznih strokovnih področij oziroma aktualnih tem je zajeta v tematskih številkah Zdravstvenega obzornika. Doslej so izšle že štiri:

- **Delo in izobraževanje medicinskih sester**, 1981 (Zdravstveni obzornik št. 3/1981, 128 strani, 7000 izvodov),
- **Živeti s hemofilijo**, 1983 (Zdravstveni obzornik št. 6/1983, 136 strani, 8000 izvodov),
- **Psihosocialne težave v otroštvu – kako pomagati**, 1985 (Zdravstveni obzornik št. 3–4/1985, 144 strani, 7500 izvodov) in
- **Medicina dela, prometa in športa na Slovenskem**, 1986 (Zdravstveni obzornik št. 1–2/1986, 128 strani, 5800 izvodov).

Kvaliteta strokovnih člankov v prvem delu glasila se je z leti postopoma izboljševala, povečal se je njihov obseg ter število naročnikov. Obseg posameznih letnikov in naklada glasila je bila po letih njegovega izhajanja naslednja: 1967: 148 strani, 2000 izvodov; 1968: 156 strani, 2500 izvodov; 1969: 244 strani, 3000 izvodov;

1970: 256 strani, 3800 izvodov; 1971: 284 strani, 4100 izvodov; 1972: 268 strani, 4400 izvodov; 1973: 292 strani, 4800 izvodov; 1974: 304 strani, 5200 izvodov; 1975: 316 strani, 5500 izvodov; 1976: 352 strani, 5900 izvodov; 1977: 360 strani, 6500 izvodov; 1978: 440 strani, 7000 izvodov; 1979: 428 strani, 7400 izvodov; 1980: 424 strani, 7650 izvodov; 1981: 440 strani, 6600 izvodov; 1982: 440 strani, 7000 izvodov; 1983: 456 strani, 7000 izvodov; 1984: 440 strani, 7000 izvodov; 1985: 440 strani, 6300 izvodov; 1986: predvidoma 352 strani, 5600 izvodov.

Tematska številka Zdravstvenega obzornika o psihosocialnih težavah v otroštvu (št. 3–4/1985) je junija 1985 izšla kot posebni odtis v publikaciji *Težave v otroštvu – kako pomagati*. Posvečena je bila svetovnemu letu mladih, hkrati pa je tudi ena od jubilejnih publikacij Svetovnega centra za otroke, mladostnike in starše ob 30-letnici njegovega delovanja.

Publikacija je namenjena medicinskim sestram, staršem, strokovnjakom, ki delajo z otroki, ter drugim. Vsebinsko je razdeljena na tri dele. V prvem delu razkriva psihosocialne stiske, težave in motnje v otroštvu ter predstavlja dejavnost Svetovalnega centra – ustanove, ki pomaga otrokom in mladostnikom ter svetuje staršem, učiteljem in vzgojiteljem. Drugi del obravnava posebnosti, odklone in motnje v predšolskem obdobju, otrokov strah, govorni razvoj in motnje, zakaj je spanje v vrtec muko, obravnava učnih težav, hiperkinetični sindrom, specifične učne težave in minimalno cerebralno disfunkcijo. Tretji del pa zajema pripravo na starševstvo, delo s starši prizadetih otrok in prostovoljno delo kot možnost za izboljšanje počutja otrok v bolnišnicah.

Publikacija ima 144 strani in plastificiran barvni ovitek. Uredila sta jo dr. Anica Mikuš-Kos in Janez Strajnar, likovno opremo ovitka pa je prispeval Matjaž Rogel.



Redno izhajanje Zdravstvenega obzornika so prva leta poleg naročnine omogočile letne subvencije Republiškega sklada za pospeševanje založništva, občasne dotacije zdravstvenih organizacij, prihodki od oglasov ter prispevki, ki so jih v tiskovni sklad namenjali sami naročniki. Leta 1975 je prvič več sredstev prispevala Zveza skupnosti zdravstvenega varstva in socialnega zavarovanja SR Slovenije, od leta 1976 dalje pa glasilo sofinancirata Zdravstvena skupnost Slovenije in Izobraževalna skupnost Slovenije oziroma sedanja Izobraževalna skupnost za zdravstveno usmeritev.

Glavni in odgovorni uredniki glasila so bili: Cita Bole (1976–1969), Neža Jarnovič (1970–1974), Anica Gradišek (1975–1978), Marija Miloradović (1979–1983), Marija Šipec (od 1984 dalje), urednika pa Neža Jarnovič (1975–1979) in Janez Strajnar (od 1980 dalje). Lekturo so opravljali: Franjo Tominec (1967–1979), Irena Celec (1980–1981) in Ljudmila Bokal (od 1982 dalje).

Sedanja vsebinska in oblikovna zasnova

Vsebinska zasnova letošnjega – dvajsetega letnika Zdravstvenega obzornika se ni spremenila. Nekoliko se je spremenila le oblikovna ureditev posameznih prispevkov, posodobili pa smo ovitek glasila. Glasilo je vsebinsko razdeljeno na tri dele:

- **ČLANKI** zavzemajo okoli dve tretjini obsega posamezne številke. Vsak članek ima že na začetku vse bistvene podatke, ki zanimajo bralca: naslov članka, avtorje in soavtorje, univerzalno decimalno klasifikacijo (UDK) članka, deskriptorje in izvleček. Najpomembnejši podatki so tako zajeti na najmanjšem mogočem prostoru že na prvi strani članka. Vsi se začenjajo na desni strani glasila, kar bo olajšalo morebitno pripravo separatov članka. Na prvi strani članka je določeno stalno mesto za podatke o avtorju in soavtorjih (ime in priimek, akademski in častni naslov, poklic, ime delovne organizacije in naslov). Uporabljene kratice so zaradi preglednosti navadno pojasnjene »pod črto« na tisti strani, kjer se prvič pojavijo. Uvedeno je novo citiranje literature med besedilom in na koncu članka ali raziskovalnega poročila (vancouverški sistem).

- **NOVOSTI – IZKUŠNJE – POBUDE** združujejo stalne rubrike: **Razvojno-raziskovalno delo, Strokovno izpopolnjevanje, Organizacija dela in Koledar strokovnih srečanj**. Te vsebujejo krajše prispevke, ki obravnavajo področja, ki so poimenovana z naslovom rubrik. V rubriki Razvojno-raziskovalno delo objavljamo strokovna gradiva Mednarodne zveze medicinskih sester (do leta 1980 so bila ta zajeta v samostojni rubriki Iz urada Mednarodne zveze medicinskih sester), Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) in Regionalnega urada SZO za Evropo. Z objavo letnega koledarja strokovnih seminarjev društev medicinskih sester in sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije želimo izboljšati obveščenost članstva in vključevanje teh seminarjev v letne programe strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja delavcev v zdravstvenih, vzgojnoizobraževalnih in drugih organizacijah. Koledar strokovnih srečanj navadno objavljamo v prvi številki tekočega letnika glasila, po potrebi pa lahko rubriko uvrstimo v vse številke. Objava daje nove možnosti za aktivnejše sodelovanje dopisnikov društev in sekcij – za predstavitev preliminarne programov seminarjev, za poročanje o aktualnih temah, še posebej če te ne bodo objavljene v glasilu, za priložnostno predstavitev članic in članov društev ter drugih strokovnjakov, ki so neposredno povezani z dejavnostjo na področju zdravstvene nege.

- **IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA** – društveni del glasila zajema več tematskih področij, ki so označena z naslovi rubrik: **Poročila o delu, Strokovna srečanja, Osebnosti, Beležke ob knjigah, Zanimivosti, Slikovno sporočilo in Sporočilo**. Rubrika Osebnosti je namenjena predstavitvi zdravstvenih delavcev na področju zdravstvene nege, v rubriki Slikovno sporočilo pa objavljamo fotografije in črtne risbe, ki dokumentirajo njihovo delo, ali fotografije, ki so jih navedeni zdravstveni delavci posneli v svojem prostem času.

Glasilo vsebinsko dopolnjujejo še **uvodniki** ob pomembnejših dogodkih, obletnicah in ob uvodnem orisu tematskih števil glasila, **gradiva pomembnejših strokovnih seminarjev**, posvetov in problemskih konferenc, **intervjuji** z medicinskimi sestrami, zdravstvenimi tehnikami in drugimi zdravstvenimi delavci, **pisma bralcev**, navodila sodelavcem in dopisnikom Zdravstvenega obzornika, misli in

vodila, različna obvestila, letno kazalo in bibliografski pregledi glasila po petletnih obdobjih.

Letos smo spremenili naslovno stran oziroma ovitek glasila (oblikoval ga je akademski slikar Lucijan Bratuž), nekoliko pa se je spremenila tudi notranja ureditev glasila. Oboje naj bi prispevalo k večji preglednosti. Pri tem smo upoštevali mednarodna bibliografska in druga navodila ter nasvete prof. dr. Štefana Adamiča in as. mag. Eve Klemenčič z Inštituta za biomedicinsko informatiko v Ljubljani. Na naslovni strani so vsebina (uvodnik in članki) in podatki, ki jih mora po jugoslovanskih standardih vsebovati ta stran: naslov revije, UDK in mednarodna oznaka za našo revijo ter t.i. bibliografski trak – mednarodna okrajšava revije, letnik, leto izida, prva in zadnja stran posamezne številke ter številka zvezka. Vsebina drugega in tretjega dela glasila je navedena na drugi strani ovitka. Tu so tudi podatki o vsebinski oznaki glasila in izdajatelju, podatki o urednikih, uredniškem odboru, uredniškem svetu in drugi splošni podatki, ki jih mora imeti vsaka revija. Podatki, ki so v slovenščini navedeni na naslovni strani, so v angleškem prevodu natisnjeni na zadnji strani ovitka glasila. Tako se je mogoče na hitro seznaniti z vsebino posamezne številke.

Oblikovna ureditev notranjosti glasila dopolnjuje njegovo vsebinsko razdelitev. Spremenili in dopolnili smo »glavo« članka, uvedli t.i. tekočo paginacijo strani (ta je določno opredeljena za levo in desno stran), poenotili grafično oznako rubrik, obliko naslovov in podnaslovov, opredelili razmike med naslovi in besedilom, obliko odstavkov, velikost in obliko črk, širino razmikov med vrsticami ter stalno obliko oglasov. Te moramo iz tehničnih razlogov, čeprav neradi, včasih uvrstiti tudi med posamezne članke v prvem delu glasila.

Ocene bralcev

Silva Vuga, višja medicinska sestra, dipl. organizator dela, Maribor: *Ugledna obletnica izhajanja Zdravstvenega obzornika, strokovnega glasila ZDMSS, je vredna, da se zamislimo in vprašamo, kaj nam glasilo pomeni. Strokovno glasilo medicinskih sester je v preteklih obdobjih izhajalo v »različicah«. Mene spremlja že iz študentskih let, zato si svojega dela ne morem več zamišljati brez njega. Zame ima vlogo priročnika, študijskega gradiva, trajne literature, informatorja, namizne knjižice in še kaj. Doma imam kar ob delovni mizi prostor, kjer je strokovno glasilo. Zato, da je pri roki. Prepogosto ga uporabljam, da bi bilo lahko odloženo na knjižnih policah. Veliko se ukvarjam s pripravo raznih strokovnih gradiv in Zdravstveni obzornik je moj osnovni in redni vir podatkov. Verjetno ni strokovnega področja, pomembnega za delo medicinske sestre, ki še ni bilo obravnavano v njem. Še posebej se razveselim prispevkov medicinskih sester. Glede tega sem prepričana, da je Zdravstveni obzornik pred prelomnico. Praktična uporaba metode procesa zdravstvene nege pri vsakdanjem delu bo za medicinske sestre izziv. Prispevala bo k novim pogledom na delo in povečala potrebo po teoretični obravnavi njihovih delovnih področij. Zdravstveni obzornik bo lahko tudi v prihodnjih obdobjih spremljivalec in dokument procesa zdravstvene nege v timski zdravstveni obravnavi varovancev. V tem vidim njegovo spremembo – več bo prispevkov medicinskih sester. Želim tudi, da glasilo ohrani svojo izjemno kvaliteto!*

Kristina Čibašek, višja medicinska sestra, Ljubljana: *Z veseljem ugotavljam, da je revija v 20. letih izhajanja dala mnogo kvalitetnih strokovnih vsebin ne le*

medicinskim sestram, ampak tudi mnogim drugim zdravstvenim delavcem. Z veseljem smo jo priporočali učencem zdravstvenih šol in tako spodbujali učence, da bi ostali pripravljene za sprejemanje novih zanj tudi po zaključku formalnega izobraževanja. Zdi pa se mi, da smo še vedno šibki in neenotni pri strokovnem izrazju.

Veljalo bi kaj storiti tudi za to, da bi na društvenih srečanjih in na javnih nastopih dobro obvladali materinščino. Kljub nekaterim naprednim težnjam, ki jih ponuja usmerjeno izobraževanje, se ne morem sprijazniti z dejstvom, da je pouku slovenskega jezika namenjeno tako malo ur. V kopici sprejemnih izpitov za višje in visoke šole ni sprejemnega izpita iz slovenskega jezika. Menim, da je znanje materinščine ena od osnov splošne izobrazbe, ki nam omogoča osvajanje strokovnih znanj in posredovanje le-teh ljudem, ki jih zdravstveno vzgajamo.

Marija Miladinović, višja medicinska sestra, dipl. sociolog, Ljubljana: *Vsebinsko in obliko Zdravstvenega obzornika lahko v glavnem le pohvalim. Predvsem je razveseljivo, da medicinske sestre objavljajo čedalje več prispevkov.*

Zdi se mi, da je treba medicinske sestre še bolj spodbujati h kritičnemu pisanju, kar bi pokazalo konkretne probleme v praksi. Podobno že lahko zasledimo v dnevnem časopisju npr. pri kritični obravnavi šolstva. V našem strokovnem glasilu bi morala biti zajeta problematika zdravstvenih šol in (ne)povezovanje teoretičnega in praktičnega znanja. Prispevke bi lahko pripravile medicinske sestre mentorice. Pogrešam tudi kritične prispevke o vrednotenju sestrskega dela, o problemih izmenjskega dela, o delitvi dela med srednjo in višjo medicinsko sestro itd.

Viktorija Rehar, višja medicinska sestra, Celje: *Kvaliteto izdelka ali življenja ocenjujemo navadno na osnovi trajanja oziroma preživetja. Jubilej Zdravstvenega obzornika lahko ocenjujemo podobno. 20 let izhajanja je rezultat dobro zastavljene programske zasnove in predvsem vztrajnega in natančnega dela urednika. Vsa leta najdem ob prebiranju zanimive, aktualne in izvirne strokovne prispevke medicinskih sester in strokovnjakov z drugih področij. Veliko mi pove o dogajanjih v strokovni praksi, zanimivi so izvirni pristopi, prikazovanje naše prakse in izkušnje drugih doma in v svetu. Posamezne številke so iz leta v leto boljše, zanimive pa so tudi tehnične izboljšave. Menim, da glasilo podpira širjenje in uveljavljanje dejavnosti medicinske sestre v družbeni prostor, tako kot je njeno delo vpleteno v dogajanja, ki so vezana na posameznika in na ljudi v posamezni lokalni skupnosti. Strokovno glasilo je pomembno za širjenje strokovne dejavnosti in lahko bistveno prispeva k preoblikovanju miselnosti, k praktičnemu izvajanju ciljev Zdravje za vse do leta 2000 ter k uresničevanju procesa zdravstvene nege.*

Kakorkoli že ocenjujemo strokovno glasilo, prizanesljivo ali neprizanesljivo, spodbudno ali ostro, ne bi ga hoteli pogrešati, saj ima pomembno vlogo pri celoviti in sistematični obravnavi področja zdravstvene nege. K temu so pripomogli »uporabniki« s svojo dejavnostjo, pobudami in predlogi, številni avtorji, uredniki in še mnogi drugi, ki opravljajo obsežno in zahtevno delo, da izide posamezna številka oziroma letnik glasila. Nekateri so razvidni iz člankov, drugi so napisani na notranjih straneh ovitka, veliko pa jih je bolj v ozadju, čeprav brez njih Zdravstvenega obzornika ne bi bilo. Ob našem jubileju bi vsem želeli stisniti roko: za vse, kar so storili, in za vse, kar še moramo.

Janez Strajnar, urednik